

MATTHEUS

Inleiding deel 3

Het auteurschap, het Joodse lezerspubliek
en de opbouw van het Evangelie

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/mattheus/inleiding-deel-3

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Mattheüs als auteur van het evangelie	3 min	3
2	Mattheüs: tollenaar en apostel	5 min	4
3	Datering en oorspronkelijke taal	3 min	6
4	Het Joodse lezerspubliek	9 min	7
5	De opbouw en vijf redes van Mattheüs	6 min	12
	Om verder te lezen		14

1

Mattheüs als auteur van het evangelie

Laten we het nu hebben over het Evangelie naar Mattheüs, het eerste boek in het Nieuwe Testament en het eerste van de Evangeliën in de volgorde waarin ze voor ons zijn gerangschikt, zoals ze ons vanuit de oudheid zijn overgeleverd. Dit is het eerste grote getuigenis over het leven van Jezus van Nazareth dat we tegenkomen wanneer we de bladzijden van het Nieuwe Testament opslaan. Als we werkelijk meer willen weten over deze man Jezus, moeten we natuurlijk weten of de bron die we lezen betrouwbaar is. Is het Evangelie naar Mattheüs werkelijk een gezaghebbende bron over dit onderwerp, waarover hij zoveel heeft geschreven?

Om die vraag te beantwoorden, moeten we bepaalde vragen beantwoorden die daarmee samenhangen. Allereerst: wie is Mattheüs? Of, nauwkeuriger gezegd: wie heeft het boek geschreven? In zijn oorspronkelijke vorm is het boek anoniem. Wij noemen het het Evangelie naar Mattheüs, en waarschijnlijk staan die woorden in jouw Bijbel boven de eerste bladzijde van het Evangelie. Maar in de oorspronkelijke Griekse handschriften waaruit het afkomstig is, wordt Mattheüs nergens als auteur genoemd. Het geloof dat Mattheüs de auteur is, berust op een overlevering die teruggaat tot de vroege kerk. Het boek zelf is anoniem en geeft geen enkel bewijs van wie de auteur is.

Maar voordat we de overlevering van de vroege kerk verwerpen, vind ik dat we daar sterke redenen voor moeten hebben. Vergeet niet dat met de vroege kerk mensen worden bedoeld die zo ver teruggaan dat ze Mattheüs werkelijk gekend kunnen hebben. Onder alle vroegste kerkvaders bestaat een zeer consequente en unanieme overeenstemming dat Mattheüs de man was die dit boek heeft geschreven. Tenzij we overtuigend bewijs hadden om die overeenstemming onder mensen uit de begintijd omver te werpen, van wie velen hem misschien gekend hebben, denk ik dat we dit zonder meer kunnen aannemen.

Er is vanuit de oudheid in feite nooit een alternatieve theorie aan ons overgeleverd. Het is niet zo dat Mattheüs een van de gegadigden is voor de titel van auteur van dit boek. Hij is de enige kandidaat die ooit vanuit de oudheid is genoemd. Moderne mensen vragen zich natuurlijk soms af of Mattheüs het heeft geschreven. Vooral vrijzinnige geleerden vragen zich af of Mattheüs het heeft geschreven. Sterker nog, zij ontkennen zelfs dat hij het heeft geschreven. Soms zeggen ze dat het te laat geschreven is om door Mattheüs geschreven te kunnen zijn, maar daar is werkelijk helemaal geen overtuigend bewijs voor. De vroege kerk moet beslist beter in staat zijn geweest om dat te weten dan iemand die nu, tweeduizend jaar later, terugkijkt en zulke kwesties probeert te beoordelen.

2

Mattheüs: tollenaar en apostel

De volgende vraag is: als Mattheüs het heeft geschreven, wie was Mattheüs dan? We kennen Mattheüs uit ten minste drie van de Evangelien. Mattheüs, Markus en Lukas noemen hem alle drie. Het is interessant dat hij onder twee verschillende namen bekendstond. In het Evangelie van Markus en dat van Lukas werd hij Levi genoemd, maar in zijn eigen Evangelie noemt hij zichzelf Mattheüs.

Dit hoeft geen probleem te zijn. Veel mensen in de Bijbel stonden onder verschillende namen bekend. Jakob en Israël waren twee namen voor dezelfde man. Er waren nog veel meer van zulke namen. Jedidja was een andere naam voor Salomo. En dan was er natuurlijk Simon Petrus. Zijn eigen naam, die hij vanaf zijn geboorte droeg, was Simon, maar Jezus noemde hem Petrus. Daarom werd hij soms Simon en soms Petrus genoemd. Deze man Mattheüs stond ook bekend als Levi. In Bijbelse tijden was het niet ongebruikelijk dat een man onder meer dan één naam bekendstond.

Levi was een belastinginner. Mattheüs was een belastinginner. Dat betekent dat hij voor de Romeinse overheid werkte. Wanneer je aan dit boek begint, moet je beseffen dat de Joden belastinginners haatten, omdat de Joden de Romeinse overheid haatten die hen onderdrukte. Ongeveer drieënzestig jaar vóór Christus hadden de Romeinen alle gebieden rond Palestina veroverd, waaronder Palestina zelf, waar Jezus opgroeide. Ze hadden hun eigen politieke gezagsdragers over het gebied aangesteld.

Herodes was ten tijde van Jezus' geboorte dus aangesteld door de Romeinse overheid. Hij was geen Jood, maar een Edomiet, en de Joden namen het hem zeer kwalijk dat hij daar zat. Ze namen het de Romeinen kwalijk dat de keizer in Rome uiteindelijk het hoogste gezag had over hun leven. Zij vonden dat alleen God dat gezag hoorde te hebben.

Hoewel sommige Joden een compromis met de Romeinen hadden gesloten, hen hadden aanvaard en met hen samenwerkten — zij werden de Sadduceeën genoemd — waren veel Joden zeer fel tegen de Romeinse bezetting en de Romeinse heerschappij gekant. Er waren de Farizeeën, die zich ertegen verzetten, maar niet actief in politieke zin. Ze hielden zich eenvoudigweg afzijdig van de Romeinse aanwezigheid en leidden hun leven zonder zich daar iets van aan te trekken.

Er waren ook de zeloten. Een van Jezus' discipelen kwam uit deze partij: Simon Zelotes. De zeloten waren in feite de volgelingen van een man die niet een van de discipelen was. Zijn naam was Judas de Galileeër. Deze man, Judas de Galileeër, richtte in het jaar 6 na Christus de partij van de zeloten op om te proberen de Romeinen omver te werpen. Ze vormden een soort guerrillagroep die aanvallen op de Romeinen uitvoerde en probeerde er zoveel mogelijk te doden. Natuurlijk probeerden de Romeinen op hun beurt zoveel mogelijk zeloten te doden. Soms namen ze wraak door de Joden massaal te vervolgen. Veel Joden sloten zich vanwege het gevaar niet bij de zeloten aan, maar velen van hen konden zich heel goed vinden in de afkeer die de zeloten van de Romeinse aanwezigheid hadden.

Een Jood als Mattheüs, die belastinginner voor de Romeinen was geworden, was iemand die zich niet alleen niet tegen de Romeinse aanwezigheid verzette, maar er ook mee samenwerkte. Hij werkte voor de Romeinen en inde belastingen bij zijn eigen volk.

Mensen in die positie werden tollenaars genoemd, of belastinginners — een andere term voor hetzelfde — en werden beschouwd als verraders van Israël. Zo iemand was Mattheüs voordat hij christen werd. Op een dag liep Jezus langs de plaats waar Mattheüs zijn werk deed en belastingen inde. Hij zei eenvoudig tegen hem:

Volg mij.

Mattheüs liet zijn beroep achter zich. Hij nam niet eens een opzegtermijn van twee weken in acht. Hij sprong gewoon over de tafel heen, volgde Jezus en bleef daarna altijd een volgeling van Hem.

Hoewel Jezus zeer veel volgelingen had, soms duizenden, werd deze man Mattheüs een van de weinigen die Jezus uitkoos om speciaal opgeleid te worden en meer tijd met Hem door te brengen dan anderen. Hij was een van de twaalf die Jezus apostelen noemde. Het woord apostel betekent 'iemand die gezonden is', van het Griekse woord apostolos, 'iemand die gezonden is'. Mattheüs was een van de twaalf mannen die speciaal door Christus werden uitgezonden om Hem te vertegenwoordigen en Zijn boodschap aan de wereld over te brengen. Mattheüs schreef dit boek in zijn streven om precies dat te doen.

Omdat Jezus deze man had uitgekozen om apostel te zijn en de apostelen in het bijzonder bevoegd had gemaakt om namens Hem te spreken, hebben we met een boek van Mattheüs niet alleen een boek van een ooggetuige. We hebben een boek van een ooggetuige die door Jezus Zelf bevoegd was gemaakt om te schrijven en dit verhaal te vertellen. Dat is de man die dit boek heeft geschreven, voor zover we kunnen nagaan.

3

Datering en oorspronkelijke taal

Wanneer is het geschreven? Daarover bestaat werkelijk een grote verscheidenheid aan opvattingen. Er is een oude overlevering die het ontstaan van dit boek al rond het jaar 38 na Christus plaatst. Dat zou slechts ongeveer acht jaar na de kruisiging zijn. De meeste hedendaagse geleerden aanvaarden deze vroege datering niet. Sommigen zouden zeggen dat het al in de jaren vijftig geschreven is, maar vaker zegt men dat het in de jaren zestig of zeventig geschreven is. Er zijn zelfs enkele radicale geleerden die graag willen zeggen dat het in de tweede eeuw geschreven is, in het jaar honderd en zoveel na Christus.

Met al die opvattingen zou je je kunnen afvragen: hoe kunnen we weten welke waar is? Ik zou zeggen dat het Evangelie niet later dan in de eerste eeuw geschreven kan zijn, omdat Mattheüs niet tot in de tweede eeuw geleefd zou hebben. Als hij de

schrijver is, zoals de vroege kerk vast geloofde, dan kan hij het niet na zijn eigen leven geschreven hebben. Hij moest nog in leven zijn.

Er bestaat een vroeg geschrift van een man die Papias heette en in de eerste eeuw leefde. Mogelijk heeft hij enkele apostelen gekend. Hij kende in ieder geval veel mensen die de apostelen hadden gekend en hij heeft hen ondervraagd. Papias heeft ons een verslag nagelaten waarin staat dat Mattheüs zijn boek oorspronkelijk in het Aramees schreef en dat het niet zijn huidige vorm had. Aramees was de taal die Jezus en de discipelen spraken. Maar de Evangelien zijn in het Grieks aan ons overgeleverd. Het hele Nieuwe Testament is zelfs in het Grieks geschreven, maar de taal die Jezus sprak was Aramees.

Volgens Papias, een zeer vroege bron, schreef Mattheüs een verzameling uitspraken van Jezus op in het Aramees. Dat was de taal waarin Jezus deze uitspraken werkelijk deed. Blijkbaar heeft Mattheüs dit werk later opnieuw bewerkt in het Grieks en naast de uitspraken van Jezus ook andere dingen toegevoegd, namelijk de historische informatie die hier staat. We hebben dus enig getuigenis dat Mattheüs al heel vroeg misschien de eerste was die iets opschreef van wat Jezus in het Aramees had gezegd. Later werd dat in dit Evangelie opgenomen, toen Mattheüs het in zijn volledige vorm in het Grieks schreef.

In welk jaar is het geschreven? Dat kunnen we niet zeggen. Eén ding kunnen we wel zeggen: het is beslist geschreven tijdens het leven van veel mensen die Jezus hadden gehoord en gezien. Omdat Mattheüs een tijdgenoot van Jezus was, zouden zijn lezers tijdgenoten van Jezus zijn.

4

Het Joodse lezerspubliek

Het lijkt duidelijk dat hij het voor een Joods publiek schreef. Hoewel hij in het Grieks schreef, betekent dit niet dat zijn beoogde lezers niet de Joden waren. In het hele Romeinse Rijk werd algemeen Grieks gesproken, voor sommige volken ten minste als tweede of derde taal. Het was de taal die voor de meeste internationale communicatie werd gebruikt. Overal in het Romeinse Rijk woonden Joden en zij spraken veel

verschillende talen, maar zij spraken allemaal op zijn minst Grieks. Dat Mattheüs het in het Grieks schreef en niet in het Hebreeuws of Aramees, zou er daarom op wijzen dat hij het bestemde voor mensen die niet tot Israël beperkt waren, zodat mensen in het hele Romeinse Rijk het konden lezen.

Maar dat de mensen die hij op het oog had Joden waren, blijkt duidelijk uit de nadruk die hij op bepaalde dingen legt. De andere Evangelien, Markus en Lukas, vertellen grotendeels hetzelfde verhaal als Mattheüs, maar Mattheüs legt de nadruk op sommige dingen waarop de anderen dat niet doen. Hij opent zijn Evangelie bijvoorbeeld met de woorden:

Het geslachtsregister van Jezus Christus, de Zoon van David, de Zoon van Abraham.

MATTHEÛS 1:1

Dat Jezus de zoon van David en de zoon van Abraham was, zou voor Joden bijzonder belangrijk zijn. Heidenen die nog geen christen waren, zouden het niet bijzonder veel kunnen schelen wie David of Abraham was. Onder de Joden zijn dit beroemde mannen die in hoog aanzien staan, maar niet onder de heidenen. Het lijkt er dus op dat hij er meteen vanaf het begin op wijst dat de Joden aandacht moeten schenken aan deze man Jezus, omdat Hij een waardige afstamming had die terugging tot Joodse helden als David en Abraham.

Maar er is meer. Er zijn gedeelten waarin Markus — uiteraard een andere schrijver, van een ander Evangelie — Joodse gebruiken uitlegt aan zijn lezers, die kennelijk geen Joden zijn.

Wanneer Mattheüs hetzelfde verhaal vertelt, legt hij de gebruiken niet uit. In Mattheüs 15 staat bijvoorbeeld het verhaal waarin de discipelen van Jezus door de Farizeeën werden bekritiseerd omdat ze hun handen niet wassen voordat ze aten.

Mattheüs legt hier niets over uit. Markus doet dat wel. Markus schrijft voor een heidens publiek. Wanneer hij hetzelfde verhaal vertelt over de Farizeeën die de discipelen van Jezus bekritisieren, vertelt Markus zijn lezers:

Want de Farizeeën en alle Joden eten niet, als zij niet eerst grondig de handen gewassen hebben, omdat zij zich houden aan de overlevering van de ouden. En als zij van de markt komen, eten zij niet, als zij zich niet eerst gewassen hebben. En vele andere dingen zijn er die zij aangenomen hebben om zich eraan te houden, zoals het wassen van de drinkbekers en kannen en het koperen vaatwerk en bedden.

MARKUS 7:3-4

Hij zegt dat ze hun bekers, hun schalen, hun rustbanken, hun tafels en alles wassen. Ze komen niet eens van buiten het huis binnen zonder zich te wassen.

Markus moest dit Joodse gebruik aan zijn lezers uitleggen, en daarmee ook de grond voor de kritiek die de Farizeeën op de discipelen hadden. Maar Mattheüs doet geen enkele poging om het gebruik uit te leggen. Hij neemt aan dat zijn lezers het al kennen, omdat ze Joods zijn.

Ook haalt Mattheüs, meer dan alle andere evangeliën, dingen uit het Oude Testament aan. Dat zou natuurlijk meer indruk maken op Joden dan op Grieken. De Joden geloofden in het Oude Testament als hun Bijbel. Onbekeerde heidenen deden dat niet. Daarom zegt Mattheüs ongeveer 47 keer in het Evangelie van Mattheüs dat dit gebeurde om te vervullen wat in de profeten of ergens anders in het Oude Testament geschreven stond. Hij haalt in zijn Evangelie bijna 50 keer iets uit het Oude Testament aan om te laten zien dat wat Jezus deed daar een vervulling van was. Dat zou de grootste uitwerking hebben op een Joods lezerspubliek, en Mattheüs doet dit vaker dan Markus of Lukas. We weten dat Markus en Lukas voor heidense lezers schreven.

Mattheüs bevat enkele van deze kenmerken die erop wijzen dat zijn lezers Joodse mensen in het hele Romeinse Rijk waren. Hij houdt zelfs rekening met bepaalde gevoeligheden van zijn Joodse lezers waar Markus en Lukas geen rekening mee

houden. Wanneer Jezus over het Koninkrijk van God sprak, gebruikten Markus en Lukas bijvoorbeeld gewoon de term ‘Koninkrijk van God’. Maar wanneer Mattheüs Jezus citeert, verandert hij de term vaak in ‘Koninkrijk der hemelen’, omdat de Joden er gevoelig voor waren de Naam van God te vaak te gebruiken. Ze waren bang dat ze die zouden kunnen ontheiligen als ze die te vaak gebruikten. Daarom vervingen ze het woord ‘God’ vaak door ‘hemel’. Ze zouden kunnen zeggen: ‘De hemel zegene je.’ Of de verloren zoon zegt:

**Ik zal opstaan en naar mijn vader gaan en tegen hem zeggen:
Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en tegenover u.**

LUKAS 15:18

Wij zouden zeggen: ‘God zegene je,’ of: ‘Ik heb tegen God gezondigd.’ Maar de Joden waren opvallend nauwgezet in het vermijden van veelvuldige verwijzingen naar God en gebruikten daarom vaak het woord ‘hemel’ in plaats van ‘God’.

Dit is te zien in het Evangelie van Mattheüs. Alleen Mattheüs bevat de uitdrukking ‘Koninkrijk der hemelen’. De andere evangeliën hielden zich gewoon altijd aan de gebruikelijke term ‘Koninkrijk van God’. Maar Mattheüs lijkt te proberen zijn Joodse lezers niet al te vaak voor het hoofd te stoten. Hij houdt rekening met hun gevoeligheden rond het overmatige gebruik van het woord ‘God’. Daarom vervangt hij het in zijn Evangelie bij veel gelegenheden door het woord ‘hemel’.

Daarom kunnen we zeggen dat de auteur Mattheüs was, een van de twaalf apostelen. Hij schreef het uiteraard ergens tijdens zijn leven, en dus tijdens het leven van vele anderen die deze dingen gehoord en gezien konden hebben. Dat is een interessant punt, want hij schreef het voor Joodse mensen, en dat was de omgeving waarin Jezus daadwerkelijk Zijn leven had geleid. Als Mattheüs het verhaal onnauwkeurig had verteld, publiceerd hij het in feite zo vroeg dat veel mensen die erbij waren geweest hadden kunnen zeggen: ‘Wacht eens even. Dat is niet wat er gebeurd is.’

Het feit dat alle vier de evangeliën in de eerste eeuw in omloop waren, toen er nog mensen leefden die Jezus gezien konden hebben, en dat ze toch nooit werden weerlegd door mensen die zeiden: ‘Ik was erbij. Ik heb die woorden niet horen uitspreken. Ik heb dat wonder niet zien gebeuren,’ is veelzeggend. Dit Evangelie circuleerde onder

mensen die de informatie konden verifiëren of die haar, naar we zouden verwachten, als onwaar hadden kunnen ontmaskeren. Toch heeft niemand haar ooit als onwaar ontmaskerd. Geen enkele ooggetuige heeft ooit gezegd: ‘Nee, dat is niet wat er gebeurd is.’ Dit is een zeer sterke aanwijzing dat Mattheüs de waarheid vertelt over wat hij zag en hoorde.

Waarom schreef hij het? Ik denk dat het antwoord vrij eenvoudig is. Christus had hem de bevoegdheid gegeven om het Evangelie te prediken. Dat gold ook voor de andere apostelen, en zij schreven niet allemaal evangeliën. We zouden kunnen zeggen dat Mattheüs misschien niet zo veel predikte als sommige anderen. We weten dat vooral Petrus en Johannes zeer veel predikten, maar ze schreven minder. Ze schreven voor ons een paar korte brieven. Mattheüs predikte misschien minder en vertrouwde meer op het geschreven woord. Ik weet het niet. Misschien predikte hij evenveel als de anderen. Maar zijn reden om het te schrijven was beslist om zijn apostolische opdracht te vervullen. Hij predikte het Evangelie wijd en zijd, en in dit geval aan Joodse mensen in de hele Romeinse wereld.

Er lijkt wel één invalshoek te zijn die Mattheüs vaak naar voren brengt, misschien om Joodse mensen uit te dagen hun vooroordeel tegen heidenen te overwinnen. Want er staan veel dingen in het Evangelie van Mattheüs die laten zien dat ook de heidenen deel uitmaken van Gods plan in Jezus. Mattheüs is bijvoorbeeld de enige van de evangelisten die vastlegt dat de wijzen bij Jezus' geboorte kwamen om Hem te aanbidden. De wijzen waren heidenen; het waren geen Joden. Toch kwamen zij Jezus aanbidden toen Hij een baby was, terwijl veel Joden Hem nog niet eens hadden herkend.

In Mattheüs 8 staat ook het verhaal van de Romeinse hoofdman van wie de dienaar ziek was. Over het geloof van deze hoofdman, die een heiden was, merkt Jezus op:

Het geloof van deze hoofdman, die een heiden was, was groter dan het geloof van alle Joden die Jezus had gezien.

MATTHEÛS 8:10

Hij prees de man en genas de dienaar van de man. Je zult in het Evangelie van Mattheüs veel van zulke dingen aantreffen: opgetekende verhalen en uitspraken waaruit duidelijk wordt dat hij weliswaar aan Joodse mensen schrijft, maar hen ook een beetje wakker probeert te schudden. Hij probeert hun blik wat te verruimen, zodat zij gaan inzien dat God ook om de heidenen geeft en dat heidenen net zo goed aanbidders van de Messias Jezus kunnen worden als Joden. Dat kan een van de belangrijkste redenen zijn geweest waarom hij het schreef.

5

De opbouw en vijf redes van Mattheüs

Ik moet iets zeggen over de structuur van het boek. Aan het begin van Mattheüs staan twee hoofdstukken met wat we geboorteverhalen over Jezus zouden kunnen noemen. Je zou misschien denken dat alle evangeliën geboorteverhalen zouden moeten bevatten, maar dat is niet zo. Slechts twee ervan doen dat. Mattheüs wijdt de eerste twee hoofdstukken aan de geboorteverhalen. Ook Lukas wijdt de eerste twee hoofdstukken van zijn Evangelie aan geboorteverhalen, maar Markus en Johannes bevatten helemaal geen geboorteverhalen.

Interessant is dat de geboorteverhalen die Mattheüs heeft opgetekend andere geboorteverhalen zijn dan die in Lukas. De twee evangeliën die ons daadwerkelijk verhalen over Jezus' geboorte vertellen, vertellen ons verschillende verhalen. De verhalen spreken elkaar niet werkelijk tegen. Ze hebben alleen verschillende details uitgekozen om te vertellen. Het is interessant dat Mattheüs het verhaal altijd vanuit Jozefs kant vertelt, terwijl Lukas het altijd vanuit Maria's kant vertelt. In Lukas hebben de geboorteverhalen altijd met Maria te maken. In Mattheüs hebben de geboorteverhalen altijd met Jozef te maken.

Ik weet niet precies waarom dat zo is. Misschien had Mattheüs Jozef ontmoet, of misschien familie van Jozef. Het is moeilijk te weten waar de informatie vandaan is gehaald. Maar Mattheüs toont belangstelling voor wat Jozef meemaakte. Dat komt waarschijnlijk doordat Jozef degene was die Jezus in de ogen van het Joodse volk Zijn wettelijke status als Zoon van David zou hebben gegeven. Jozef stamde namelijk uit een koninklijke lijn, zoals we in Mattheüs 1 zien. Om te laten zien dat Jezus daarom

een koninklijke status had, lijkt Mattheüs er meer belangstelling voor te hebben ons over Jozef te vertellen. Jozef gaf Jezus immers Zijn wettelijke positie als aangenomen zoon van Jozef, die uiteraard behoorde tot de wettelijke lijn van koningen in Israël.

In Mattheüs staan vijf belangrijke redes van Jezus. Deze vijf redes vertonen overeenkomsten in hun structuur, al verschillen ze in lengte. Ze hebben nog een overeenkomst: het lijken samengestelde redes te zijn. In plaats van alles in chronologische volgorde op te schrijven en alles wat Jezus zei vast te leggen op het specifieke moment waarop Hij het zei, lijkt Mattheüs de uitspraken van Jezus naar onderwerp te hebben gerangschikt. Dat kunnen we zeggen omdat we naar deze rangschikkingen kunnen kijken en ze kunnen vergelijken met Markus en Lukas en met andere plaatsen waar dezelfde dingen zijn opgetekend. Dan zien we dat ze in Markus of Lukas op allerlei verschillende plaatsen zijn opgetekend, maar in Mattheüs zijn samengebracht in een thematische verzameling uitspraken.

Mattheüs bevat vijf van zulke redes. Eén daarvan is natuurlijk de beroemde Bergrede. Die beslaat drie hoofdstukken: Mattheüs 5, 6 en 7. Die rede lijkt een samenstelling van meer dan één rede te zijn. Lukas geeft in Lukas 6 een gedeelte van die rede, maar dat beslaat slechts een half hoofdstuk. Bij Mattheüs beslaat die drie hoofdstukken. Maar het aanvullende materiaal dat in de Bergrede van Mattheüs staat, is in veel gevallen ook in Lukas te vinden. Daar staat het echter verspreid door de bediening van Jezus heen, als uitspraken die Hij bij verschillende gelegenheden deed. De Bergrede lijkt dus een samenstelling te zijn van uitspraken van Jezus die Mattheüs als een verzameling bij elkaar heeft gezet.

De volgende rede staat in hoofdstuk 10, waar Jezus de discipelen op een korte zendingsreis uitstuurt. Dan staat in hoofdstuk 13 de derde rede, een verzameling gelijkenissen over het Koninkrijk van God. De vierde rede staat in Mattheüs 18, waar Jezus enig onderwijs geeft over vergeving en onderlinge relaties in de gemeente. De laatste, de vijfde rede, staat in Mattheüs 24 en 25. Die noemen we soms de rede op de Olijfberg. Daar vroegen de discipelen Hem wanneer de tempel verwoest zou worden en wanneer het einde van het tijdperk zou komen.

Hij gaf Zijn antwoord in Mattheüs 24 en 25.

Wanneer we de uitspraken in elk van deze redes vergelijken met de uitspraken in de andere evangeliën, zullen we zien dat het verzamelingen zijn van uitspraken uit verschillende perioden van Jezus' bediening, samengebracht in compacte verzamelingen. Dat lijkt te zijn wat Mattheüs wilde doen. Je zult dezelfde uitspraken in de andere evangeliën verspreid over verschillende situaties aantreffen. Maar dit is het Evangelie zoals Mattheüs ervoor koos het te schrijven. Blijkbaar vond hij het nuttig om de uitspraken van Jezus naar onderwerp te verzamelen.

We zullen deze uitspraken later bespreken. Eerst zullen we kijken naar het openingshoofdstuk van Mattheüs, de genealogie van Jezus en enkele geboorteverhalen in Mattheüs. We zullen kijken naar enkele interessante elementen die alleen voorkomen in Mattheüs' weergave van de gebeurtenissen, en die zijn werkelijk interessant. In die genealogie van Jezus is meer interessants te vinden dan de meeste mensen ooit hebben vermoed. Misschien denk je bij genealogieën aan iets wat nogal saai is. Ze kunnen behoorlijk langdradig zijn. Maar in deze genealogie zullen we enkele bijzonder interessante punten vinden die ons veel vertellen over Jezus, over Wie Hij is en welke positie Hij zelfs onder Zijn eigen volk had, voordat ook maar iemand van hen Hem als de Zoon van God herkende.

We zullen op die studie terugkomen wanneer we verdergaan met het Evangelie van Mattheüs. Nadat we Mattheüs hebben afgerond, zijn we van plan om, als de Heere het wil, de rest van het Nieuwe Testament door te nemen en ook de andere Evangeliën te behandelen.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Mattheüs 1:1
- Markus 7:3-4
- Lukas 15:18
- Mattheüs 8:10

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.